

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет психології
Кафедра соціальної психології**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма - Дитяча психологія та психологічна практика

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри соціальної психології
Протокол № 1 від 30 серпня 2023р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія особистості
Освітня програма	Дитяча психологія та психологічна практика
Викладач	Хабайлюк Валентина Василівна
Контактний телефон викладача	тел.+380342-596149
Е-mail викладача	valentyna.khabailiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Статус дисципліни	Обов'язкова (нормативна)
Курс / семестр	2 / 3
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 6 Загальна кількість годин – 180
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно графіку консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Психологія особистості» є однією з фундаментальних психологічних дисциплін, оскільки її зміст інваріантний до видів та предметів будь-якої професійної діяльності. Курс «Психологія особистості» інтегрує знання про внутрішній світ людини, закономірності психічного розвитку та функціонування. У межах курсу висвітлюються основні психологічні підходи до розуміння особистості, узагальнюються й інтегруються знання про окремі психічні якості в поняття особистості, набуваються вміння й навички самопізнання, самоаналізу, саморозуміння, самоактуалізації та саморозвитку з метою ефективного їх застосування у практичній і прикладній діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані психологічні знання в своїй професійній діяльності та повсякденному житті.

Основними *цілями* вивчення дисципліни є ознайомлення з основними психологічними підходами і концепціями щодо поняття та структури особистості; структурувати знання про окремі психічні якості в інтегральне поняття особистості; ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних особливостей особистості та процедурами особистісного самопізнання й саморозвитку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності (відповідно до матриці ОП):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити критично, креативно і гнучко.

ЗК5. Здатність до самоаналізу та когнітивної й емоційної регуляції власної діяльності, фізичного та психічного стану.

ЗК6. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, керуючись етичними міркуваннями (мотивами).

ЗК12. Здатність працювати з людьми, різними за віком, характером і соціальним статусом.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання.

СК5. Здатність до психодіагностичної діяльності, використання відповідних методик для оцінки властивостей розвитку, особливостей поведінки та шляхів психологічної допомоги.

Програмні результати навчання (відповідно до матриці ОП):

ПР1. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР 2. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР7. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24 год.
Семінарські заняття	24 год.
Лабораторні заняття	12 год.
Самостійна робота	120 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
3	053 Психологія	2	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	Семін. заняття	Лаборат. заняття	сам. роб
Тема 1. Психологія особистості як наука	2	2		5
Тема 2. Структура особистості	2	2		5
Тема 3. Вікові та індивідуальні психологічні особливості життєвого шляху людини	2	2		5
Тема 4. Стать у структурі індивідуальності	2	2	2	5

Тема 5. Темперамент і характер у структурі індивідуальності	2	2		5
Тема 6. Пізнавальна сфера особистості	2	2		10
Тема 7. Мотиваційна спрямованість особистості	2	2		10
Тема 8. Емоційна сфера особистості	2	2	2	10
Тема 9. Психологія поведінки	2	2		10
Тема 10. Самосвідомість особистості	2	2	2	10
Тема 11. Психологічні особливості економічної поведінки особистості	2	2		5
Тема 12. Психічне здоров'я особистості	2	2		10
Тема 13. Основні напрями в сучасній психологічній думці			6	30
Разом:	24	24	12	120

6. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	5
Семінарське заняття	30
Лабораторні заняття	15
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю.
Форми поточного контролю	усний контроль (усне індивідуальне та фронтальне опитування); розв'язування ситуаційних задач; письмовий контроль у вигляді контрольних робіт; захист індивідуальних робіт
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі, передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за мінімальну
Форма підсумкового контролю:	Іспит у формі тестування

Вимоги до письмових робіт	Текстові документи викладають на паперовому та/чи електронному вигляді (паперовий та електронний документи відповідно). Текст письмового документа має бути логічно побудований із використанням наукової термінології. Також важливо: зрозумілість і предметність тлумачень, логічна послідовність і аргументованість викладу, узагальненість понять і явищ, їх об'єктивний аналіз, точність і лаконічність висловлювань, аргументація й переконливість тверджень, однозначне пояснення причинно-наслідкових відношень, докладні висновки. Студент вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію.
Оцінювання самостійної роботи студентів	Матеріал для самостійної роботи студентів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Рекомендована література

Основна література

1. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
2. Копець Л.В. Психологія особистості: Навчальний посібник для студентів вузів. К.: Вид-во «Києво-Могілянська академія», 2008. – 458 с..
3. Психологія особистості / навчальний посібник. / Москалець В.П – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 416 с
4. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія / Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 160 с.
5. Психологія особистості: Хрестоматія: Навч. посіб./ О.Б.Мельничук, Р.Ф.Пасічник, Л.М.Вольнова та ін. – К.: . НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. – 532 с.
6. Бочаріна Н.О. Б86 Психологія особистості / Н, О. Бочаріна// навчальний посібник. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – 188 с.
7. Психологія особистості / навчальний посібник. / Варій М.Й. – К.: «Центр учбової літератури», 2008. – 592 с.
8. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О.Лукомська, О.В.Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.

Додаткова література

1. Елдредж Дж. Дике серце: Таємниця чоловічої душі. Вид. 2-е, випр. / з англ. пер. Олена Фешовець. – Львів: Свічадо, 2012. – 232 с.
2. Елдредж Дж., Елдредж Ст. Чарівна: Таємниця жіночої душі / З англ. пер. Остап Гладкий. – Львів: Свічадо, 2011. – 248 с.
3. Ліщинська О.А. Методика індивідуальної та групової роботи психолога-початківця: Навчально-методичний посібник. - Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2004. - 112с.
4. Романчук О. Жити серцем. – Львів: Свічадо, 2008.- 176 с.
5. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини – Луцьк: РВВ —Вежа|| Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011.– 430 с.
6. Носенко Е.Л. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: Підручник для студ. ВНЗ напряму «Психологія».Дн - ск: Вид-во ДНУ, 2010. – 364 с.
7. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. - К.: Либідь, 2003. - 376 с.
8. Психологія особистості : словник - довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с. 5. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посіб. / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2006. – 530 с.

9. Життєвий світ і психологічна безпека людини в умовах суспільних змін. Реферативний опис роботи / М. М. Слюсаревський, Л. А. Найдьонова, Т. М. Титаренко, В. О. Татенко, П. П. Горностаї, О. М. Кочубейник, Б. П. Лазоренко. – Київ : Талком, 2020. – 318 с.
10. Яблонко В.Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості: навч. посіб. для вузів. К. :Либідь, 2008. – 220 с.

Викладач

доцент Хабайлюк В.В.